

DESIRE

Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Stavovi o seksualnom radu

Iva Jovović, dipl.soc.rad.

Zagreb, 10.10.2019.

DISCLAIMER: This document contains materials for which the DESIRE consortium members of Grant **HOME/2015/ISFP/AG/THB/4000008408** are copyright owners. HOME/2015/ISFP/AG/THB/4000008408 project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Udruga LET

- Provodi programe smanjenja štete od 2003.g.
- Preko 240 seksualnih radnica obuhvaćeno vanjskim radom
- Podjela kondoma i lubrikanata
- Izrada publikacija
- Pisanje znanstvenih članaka
- Sudjelovanje u istraživanjima
- Zagovaranje

Više na: **www.udruga-let.hr**

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Terminologija

- Seksualni rad nije definiran u hrvatskom zakonodavstvu
- Različiti kazneni propisi koriste različitu terminologiju
 - Kazneni zakon; kaznena djela prostitucije, podvođenja djeteta, trgovanja ljudima, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina
 - Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira; prostitucija
- Seksualni radnik/ca termin je koji smanjuje stigmatu osoba koje pružaju seksualne usluge !

(Seksualna radnica: "Isto, samo je izraz fancy schmancy!")

DESIrE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Statistički podaci

-7.000 seksualnih radnica i radnika u Hrvatskoj te 100.000 klijenata

- Procjena sutkinje B. Žigante Živković, VPS, 2016.*

-Podaci MUP-a od 2010.-2016.

- 817 kaznenih djela prostitucije (+13 djela međunarodne prostitucije po prijašnjim propisima)
- 80 kaznenih djela svodništva po prijašnjim propisima
- 1.372 prekršaja odavanja prostituciji, predominantno
- žene počiniteljice
- 53 prekršaja omogućavanja prostitucije

[*https://net.hr/danas/hrvatska/prostitucija-sto-je-to-imamo-oko-7000-seksualnih-djelatnica-i-100-000-korisnika-njihovih-usluga/](https://net.hr/danas/hrvatska/prostitucija-sto-je-to-imamo-oko-7000-seksualnih-djelatnica-i-100-000-korisnika-njihovih-usluga/)

DESIrE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Projektni partneri

1 - Vrije Universiteit Brussels

Research Group on Fundamental Rights and Constitutionalism

Conducts research on constitutionalism and of human rights, understood as legal instruments and capital human values.

4 - Warsaw University

Human Trafficking Studies Centre

Conducts research on human trafficking and all forms of slavery in order to acquire and disseminate knowledge about human trafficking, forced labour and other forms of slavery.

5 - FLIGHT

Life Quality improvement organisation

Provides outreach services for people who use drugs and sex workers, services for single parents, human rights and advocacy, programs and services for youth, and capacity building of Croatian civil society.

2 - Tilburg University

International Victimology Institute

Conducts research aiming to contribute to the knowledge on empowerment and support of victims of crime and abuse of power.

3 - Uppsala University

International Maternal and Child Health Unit

Conducts research for improved global health with special emphasis on women's and children's health and nutrition.

UPPSALA
UNIVERSITET

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Online istraživanje

- 385 ispitanika, travanj 2018.godine
- 1812 kontakata
- 43 pitanja, prosječno ispunjavanje: 9 min i 43 sekunde
- Isto istraživanje u Hrvatskoj, Nizozemskoj, Poljskoj i Švedskoj (četiri različita modela zakonske regulacije)

Ograničenje CAWI studije u RH:

-manji broj starijih ispitanika, samo sa završenom osnovnom školom i iz manjih mjesta (ispod 2000 stanovnika)

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Online istraživanje

- Opći demografski podaci (dob, spol, država rođenja, veličina naselja, najviša završena škola, vrsta veze, važnost religije)
- Stavovi o seksualnom radu
- Svjesnost o seksualnom iskorištavanju i trgovanju ljudima
- Svjesnost o zakonskom uređenju

DESIrE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Jeste li trenutno u stalnom/predanom odnosu s nekime?

		n	%
Da		282	73,2
Ne		81	21,0
Nisam siguran		18	4,7
Ne želim odgovoriti		4	1,0

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Kakvu ulogu ima vjera u Vašem životu?

		n	%
Vjera ima ključnu ulogu		53	13,8
Vjera je razmjerno važna		148	38,4
Vjera nije tako važna		115	29,9
Vjera uopće nije važna		69	17,9

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Što biste rekli što većina ljudi u Hrvatskoj misli o PRODAVANJU seksa?

		n	%
Blagonakloni su prema prodavanju seksa		51	13,2
Nisu blagonakloni prema prodavanju seksa		255	66,2
Ne znam		79	20,5

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Što biste rekli što većina ljudi u Hrvatskoj misli o KUPOVANJU seksa?

		n	%
Blagonakloni su prema kupovanju seksa		71	18,4
Nisu blagonakloni prema kupovanju seksa		246	63,9
Ne znam		68	17,7

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Kakav je Vaš osobni stav prema PRODAVANJU seksa?

		n	%
Blagonaklon sam prema prodavanju seksa		107	27,8
Nisam blagonaklon prema prodavanju seksa		252	65,5
Ne želim odgovoriti		26	6,8

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Kakav je Vaš osobni stav prema KUPOVANJU seksa?

		n	%
Blagonaklon sam prema kupovanju seksa		99	25,7
Nisam blagonaklon prema kupovini seksa		255	66,2
Ne želim odgovoriti		31	8,1

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da bi se odraslim osobama trebalo dopustiti da biraju hoće li prodavati seks kako bi zaradili za život?

		n	%
Da		251	65,2
Ne		103	26,8
Ne želim odgovoriti		31	8,1

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da bi ljudi trebali imati pravo kupovati seks?

		n	%
Da		232	60,3
Ne		120	31,2
Ne želim odgovoriti		33	8,6

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da je PRODAVANJE seksa privatna stvar koja ovisi o osobnom izboru ili je u javnome interesu umiješati se i regulirati seksualnu industriju?

		n	%
Privatna stvar		156	40,5
Javna stvar		39	10,1
I privatna i javna stvar		181	47,0
Ne želim odgovoriti		9	2,3

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Mislite li da bi vlasti trebale omogućiti sigurne uvjete za ljude koji žele PRODAVATI i KUPOVATI seks?

		n	%
Da		279	72,5
Ne		73	19,0
Ne želim odgovoriti		33	8,6

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Na što bi se vlasti trebale najviše usredotočiti?

		n	%
Zaštita seksualnih radnika		199	51,7
Zaštita klijenata		15	3,9
Zaštita pravnog poretka		44	11,4
Zaštita javnog interesa		44	11,4
Zaštita javnog morala		63	16,4
Drugo		20	5,2

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da su osobe koje prodaju seks stigmatizirane zbog svoje uključenosti u industriju seksa?

		n	%
Da		310	80,5
Ne		47	12,2
Ne želim odgovoriti		28	7,3

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da bi prodaju seksa trebalo razmatrati na isti način kao i svaki drugi oblik zapošljavanja?

		n	%
Da		205	53,2
Ne		159	41,3
Ne želim odgovoriti		21	5,5

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Prema Vašem mišljenju, je li seksualni rad oblik seksualnog iskorištavanja?

		n	%
Uvijek		46	11,9
Najčešće		181	47,0
Ponekad		121	31,4
Gotovo nikada		12	3,1
Nikada		4	1,0
Ne znam		21	5,5

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Prema Vašem mišljenju, u kojim slučajevima možete reći da osoba koja prodaje seks (osoba koja je donijela svjesnu odluku o tome da se bavi seksualnim radom) može reći da je seksualno iskorištavana? (Moguće više odgovora)			
Kada doživi tjelesno zlostavljanje od kupca		302	78.4
Kada doživi prijetnje zlostavljanja od kupca		277	71.9
Kada doživi tjelesno zlostavljanje od svodnika/posrednika		317	82.3
Kada doživi prijetnje zlostavljanja od svodnika/posrednika		310	80.5
Kada se od nje zahtijeva da dio svoje plaće preda svodniku/posredniku		261	67.8
Kada se od nje zahtijeva da svoju cjelokupnu plaću preda svodniku/posredniku		306	79.5
Kada ne može slobodno odlučiti kada će prodavati seks		279	72.5
Kada ne može slobodno odlučiti kada neće prodavati seks		291	75.6
Ništa od navedenoga		7	1.8
Drugo		7	1.8

Smatrate li da bi vlasti trebale pružiti pomoć osobama koje prodaju seks ako im pomoć zatreba?

		n	%
Da		345	89,6
Ne		18	4,7
Ne znam		22	5,7

Koja vrsta pomoći?

Skloništa, pravna pomoć, pomoć pri zapošljavanju

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Znate li da se u Hrvatskoj seksualni radnici kažnjavaju za remećenje javnog reda i mira prema Prekršajnom zakonu?

		n	%
Da		251	65,2
Ne		134	34,8

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da će u Hrvatskoj ljudi rjeđe kupovati seks jer se seksualne radnike kažnjava za remećenje javnog reda i mira prema Prekršajnom zakonu?

		n	%
Da		66	17,1
Ne		237	61,6
Ne znam		82	21,3

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Biste li kupili seks da je legalan?

		n	%
Da		54	14,0
Ne		149	38,7
Nikada ne bi kupio seks		159	41,3
Ne želim odgovoriti		23	6,0

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da se pružanje seksualnih usluga smanjuje ako se KUPOVANJE seksa kriminalizira?

		n	%
Da		84	21,8
Ne		227	59,0
Ne znam		74	19,2

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Smatrate li da legalizacija prodaje seksa seksualne radnike čini manje ranjivima?

		n	%
Da		214	55,6
Ne		102	26,5
Ne znam		69	17,9

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Zaključci

- Ispitanici ne kupuju/prodaju seksualne usluge
- Smatraju osobnim izborom bavljenje seksualnim radom-65.2% ispitanika
- Smatraju da su seksualne radnice/ci ranjivi
- Smatraju da ih legalizacija čini manje ranjivim
- Smatraju da vlasti trebaju pomoći seksualnim radnicama/ima
- Seksualne radnice su stigmatizirane- smatra 80.5% ispitanika
- Smatraju da kriminalizacija klijenata ne bi smanjila korištenje
- Podaci za Hrvatsku i Poljsku su jako slični*

DESIrE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

*komparativni izvještaj dostupan:

http://www.udruga-let.hr/wp-content/uploads/2014/03/D3.2_Final-report_FINAL_CLEAN_3.12.18-2-1.pdf

Kvalitativno istraživanje

- Seksualne radnice
- Klijenti
- Donositelji javnih politika
- Žrtve trgovanja ljudima

DESI-E
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Stavovi seksualnih radnica-kvalitativno istraživanje

- većina njih bavi se seksualnim radom da bi preživjele
- trpe nasilje od klijenata (pogotovo kad ne žele platiti), svodnika i neke imenuju policiju te sudove
- svjesne su zdravstvenih rizika
- strah ih je šta će biti kroz par godina (svjesne da nemaju osiguranje: ni mirovinsko ni zdravstveno) te dolazi mlađa konkurencija
- stigmatizirane su
- sklone su legalizaciji seksualnog rada
- ističu licemjernost u društvu

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Stavovi seksualnih radnica-kvalitativno istraživanje

Prodavanje za novac i kažem...izlaz iz situacije. Na žalost da nije toga ne znam kako bih preživjela.

Na žalost ne, jer je stigma siromaštva jača.

Da nema njega teško bi spajala kraj s krajem.

Sve u jednoj državi bi trebalo biti regulirano, pa tako i to.

Napredne zemlje imaju legaliziranu prostituciju.

Bolje da se država ne miješa, nikad ništa dobro od nje.

Država bi nam samo tako uzimala dio zarade, samo bi dobila porez i dodatna davanja.

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Stavovi seksualnih radnica-kvalitativno istraživanje

Licemjerman!

Čisto licemjerje (susjed mušterija, a nedjelja crkva).

Svi se zgražaju i glume neki moral, a svi bi se samo seksali.

Negativan stav, A opet „svi” koriste usluge.

Zakon zabranjuje, a ljudi vole i dolaze.

A neću ni govoriti koliko se krade. Kod mene dolaze većinom muškarci. Tu „š***”, a doma se zgražaju nad time.

Težak posao. I fizički i psihički. Moraš biti dobar psiholog.

Nužno zlo.

Teški posao kojim se samo bave oni kojima stvarno nužno treba novac.

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Stavovi klijenata-kvalitativno istraživanje

- 70% ispitanika je za legalizaciju
- često koriste usluge istih seksualnih radnica
- dolaze kod seksualnih radnica jer ne žele ulagati u emotivne veze
- nije ih strah (seksualnih radnica, svodnika, policije)

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Stavovi klijenata-kvalitativno istraživanje

Prostitucija je društveno korisna, a seks je lijek!

To je u redu ako to ljudi dobrovoljno rade (svi punoljetni i ubrojivi).

Diskrecija i neobveza.

Mislim da dođe kao ventil mnogim nesretnim ljudima. Korist je obostrana.

Kod mlađe generacije pozitivan stav, ima se razumijevanja za žene koje se time bave.

Rastavljen sam.

Nisam bio intiman sa suprugom preko 2 godine.

Ne znam sa ženama.

Usamljenost.

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Izazovi

- Dekriminalizacija direktnog pružanja seksualnih usluga
- Legalizacija- budućnost ???
- Kriminalizacija korisnika nije opcija za Hrvatsku
- Zaštita žrtava kaznenih djela koje su pružale seksualne usluge
- Socijalne politike namijenjene napuštanju seksualnog rada
- Zaštita ranjivosti seksualnih radnica/ka (nasilje, siromaštvo, bolesti)
- Smanjenje potražnje seksualnog rada
- Medijsko praćenje (često stigmatizirajuće)

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe

Kontakt

iva.jovovic@udruga-let.hr

www.udruga-let.hr

www.project-desire.eu

DESIRE
Demand
for Sexual
Exploitation
In Europe